

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci navrhovateľa **J. G.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. J. V., advokátom v P., proti odporcom **1/ H., a.s., M., 2/ S., U., o zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 7 C 35/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 22. februára 2006 sp. zn. 5 Co 274/2005, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 22. februára 2006 sp. zn. 5 Co 274/2005 v napadnutej časti, a to zmeňujúci výrok o trovách konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 20. júna 2005, č.k. 7 C 35/2005-51 odporcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 105 000 Sk istiny titulom zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a to v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi trovy konania 16 400 Sk k rukám JUDr. J. V., advokáta v P., a to v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Prievidza trovy preddavkované štátom 300 Sk a to v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Na odvolanie odporcu 2/ Krajský súd v Trenčíne uznesením z 22. februára 2006 sp. zn. 5 Co 274/2005 zastavil vo veci samej odvolacie konanie. Výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania zmenil tak, že odporcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 2 722 Sk k rukám JUDr. J. V., advokáta, do 3 dní. Odporcovi 2/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania 10 350 Sk k rukám JUDr. J. V., advokáta, do 3 dní. Odporcovi 1/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania štátu. Mal za to, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o náhrade trov konania nesprávne vychádzal z ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p., keď mu priznal plnú náhradu trov konania, lebo výška plnenia závisela od úvahy súdu. Rozhodol v zmysle ustanovenia § 142 ods. 2 O.s.p., nakoľko úspech navrhovateľa v konaní predstavuje 58 %, po odpočítaní 41,7 %-ného úspechu odporcov 1/ a 2/ predstavuje v konečnom dôsledku úspech navrhovateľa 16,6 %. Preto navrhovateľovi patrí náhrada trov konania vo výške 16,6 % zo sumy uplatnených trov konania, t.j. zo sumy 16 400 Sk. Náhrada trov konania predstavuje 2 722 Sk.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu v časti výroku, ktorým výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania zmenil tak, že odporcovia 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 2 722 Sk podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol uznesenie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie z dôvodu jej nesprávneho právneho posúdenia (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že navrhovateľ v konaní preukázal, že sú u neho dané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré opodstatňovali zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, čím bol daný základ nároku. Súd voľnou úvahou dospel k záveru, že z titulu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je potrebné priznať navrhovateľovi plnenie sumy 105 000 Sk, pričom vychádzal zo základného počtu bodov stanoveného lekárskeho posudkom. Navrhovateľ požadoval sumu 180 000 Sk. Priznanú výslednú sumu považoval s poukazom na preukázané obmedzenia v živote navrhovateľa za primeranú. Určenie výšky navrhovateľom uplatneného nároku záviselo od úvahy súdu. Preto boli z hľadiska rozhodovania o náhrade trov konania naplnené zákonné podmienky pre použitie § 142 ods. 3 O.s.p. (navrhovateľ mal v konaní čiastočný úspech a rozhodnutie záviselo od úvahy súdu). Navrhovateľa preto nie je možné zaťažiť zodpovednosťou za výsledok rovnako ako v prípadoch deklaratórnych rozhodnutí, pretože nie je namieste vyžadovať, aby presne a bez pochybností predpokladal, ako súd svojim konštitutívnym

rozhodnutím zakladajúcim nový právny nárok o konkrétnej výške rozhodne. Pokiaľ súd návrhu vyhovie, čo do právneho základu návrhu, a v tomto prípade sa tak stalo, návrh v časti zamietne iba do výšky zvýšenia priznaného základného ohodnotenia, nemôže v takomto prípade rozhodnúť o náhrade trov konania v zmysle zásady zodpovednosti za výsledok. Namieste je preto priznanie náhrady trov konania procesne úspešnému účastníkovi konania v zmysle § 142 ods. 3 O.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu teda spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Navrhovateľ sa stotožnil s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora a žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Odporca 1/ sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadril.

Odporca 2/ navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a konanie zastaviť, keďže súdy nemali právomoc o danej veci rozhodovať (§ 7 ods. 3 O.s.p.) resp. navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu navrhovateľa (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozhodnutie krajského súdu v napadnutej časti a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Predmetné mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutie krajského súdu o náhrade trov konania spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). V mimoriadnom dovolaní vytýka generálny prokurátor nesprávnu aplikáciu § 142 ods. 2 O.s.p. v súvislosti s rozhodnutím o trovách konania.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 O.s.p., ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu právo.

Podľa § 142 ods. 3 O.s.p., aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.

V zmysle ustanovenia § 142 O.s.p. platia o trovách konania dve základné zásady, t.j. že sa hradia len trovy potrebné na účelné uplatnenie alebo bránenie práva a že sa právo na náhradu trov konania riadi mierou procesného úspechu (§ 142 ods. 1 a 2 O.s.p.). Ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p. predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporného konania. Účastníkovi konania súd v zmysle tohto zákonného ustanovenia prizná plnú náhradu trov konania, hoci mal vo veci len čiastočný úspech, v troch prípadoch: 1) ak účastníkovi neúspech v pomere k úspechu v konaní bol nepatrný, 2) ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku a 3) ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. V poslednom prípade z dikcie zákonného ustanovenia vyplýva, že úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške plnenia. Pokiaľ sa ňou rieši základ uplatňovaného nároku, použitie ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. z hľadiska rozhodovania o trovách konania neprichádza do úvahy. Úvaha o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo. Ide spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií a jeho samotné určenie vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti) ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume účastník uplatňoval. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu (prípadne znaleckého posudku). Ak je tento splnený, je potrebné o náhrade trov konania rozhodnúť podľa tohto ustanovenia. Potom je vylúčené účastníkovi priznať plnú náhradu trov konania z dôvodu, že mal neúspech v pomerne nepatrnej časti.

V danom prípade si navrhovateľ uplatnil nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v platnom znení. Podľa uvedeného ustanovenia v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za sťaženie spoločenského

uplatnenia primerane zvýšiť a to aj nad sumu stanovenú v § 7 ods. 1, 2 uvedenej vyhlášky. Súdny dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je čo do právneho základu opodstatnený (sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa) a čiastočne bolo jeho nároku vyhovené. Určenie samotnej výšky plnenia (rozsahu zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia) bolo nepochybne závislé na ich úvahe. Preto boli splnené zákonné podmienky na rozhodnutie o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 3 O.s.p. Navrhovateľ mal v konaní čiastočný úspech a rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Krajský súd mal takisto správne aplikovať toto ustanovenie a priznať navrhovateľovi, hoci mal v konaní čiastočný úspech, plnú náhradu trov konania.

Použitie § 142 ods. 2 O.s.p. bolo popretím výnimky zo všeobecnej zásady o určení náhrady trov konania podľa miery úspechu vo veci. S poukazom na vyššie uvedené vyplýva, že rozhodnutie krajského súdu, ktorým zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o náhrade trov konania, spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie krajského súdu v tejto časti v zmysle § 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou a § 243b ods. 2 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. zrušil a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie, s tým, že právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tomto rozhodnutí je pre neho záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného ako aj dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. marca 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: